

Jonas E. Andersson, Gerd Bloxham Zettersten og Magnus Rönn (red.)
Architectural Competitions as Institution and Process
 Kungliga Tekniska Högskolan / Kulturlandskapet, 2016
 364 sider

En page-turner om arkitektkonkurranser

Boka består av en samling utvalgte forskningsartikler fra *5th International Conference on Competitions* som fant sted i Delft i 2014, med Leentje Volker og Beatrice Manzoni som ansvarlige arrangører. Flere av artikkelforfatterne satt i den vitenskapelige komiteen for konferansen: Jonas E. Andersson, Kristian Kreiner, Beatrice Manzoni, Leif Östman, Magnus Rönn, og har en enorm kunnskap om feltet. I forordet skriver forfatterne at det første internasjonale akademiske nettverket knyttet til arkitekturkonkurranser oppsto i 2008, da Andersson, Kazemian og Rönn organiserte den første internasjonale akademiske konferansen om temaet. Tittelen til boka, *Architectural Competitions as Institution and Process*, henspiller på at begrepet "arkitektkonkurranser" både er en institusjonalisert konkurranseform med eget EU-regelverk, men også likefullt

en prosess som kan ta mange former og lar seg studere.

For lesere som ikke kjenner forskningspraksisen i academia så godt, bør det gis en liten introduksjon til hva en slik bok med forskningsartikler er. For at en forsker skal få forskningspoeng, må forskningsartikler publiseres etter bestemte ordninger. En metode er som her å samle forskningsartikler i en bok som utgis av et forlag som er godkjent for vitenskapelig publisering. Hver artikkel må gjennomleses og godkjennes av to fagpersoner som er anonyme for forfatteren. Slik får forskeren publikasjonspoeng og forskningen blir søkbar i vitenskapelige databaser som universitetene abonnerer på. Ved at forskningsartiklene utgis i bokform, som i dette tilfelle, gjøres forskningen tilgjengelig for et større publikum.

En samling forskningsartikler blir normalt sett aldri noen *page turner*. Dette er ingen popularisert fremstilling av forskningsresultater, men artikler som er bygget opp etter vitenskapelige kriterier med introduksjon av emne, beskrivelse av metode, fremleggelse av resultater og til sist diskusjon og

"Kristian Kreiner klarer å skrive fandenivoldsk klart og lettlest selv innenfor en vitenskapelig ramme."

forsiktede konklusjoner. Men belønningen for å lese er å få være med på en faglig tekstreise der spenningen bygges sakte opp, alle påstander belegges med kilder og hvor forfatteren ofte har gjort en formidabel jobb med å gå i dybden og grave frem helt nye fakta. Og det kan faktisk også forekomme bruk av utropstegn – som i Zetterstens artikkel om arkitektkonkurransen om det nye rådhuset i Kiruna! Selv om starten er tung, oppdager man at man likevel nesten ikke kan vente med å bla om til neste side.

Fenomenet *arkitekturkonkurranser* har røtter helt tilbake til antikken. Forordet i boka gjennomgår dette på en både lesverdige og informativ måte, og fortsetter med å oppsummere forskningssituasjonen på feltet i nyere tid. De ulike artiklene i boka tar for seg flere spennende temaer. Kristian Kreiner, professor emeritus med flere bøker om blant annet arkitekturkonkurranser på samvit-

tigheten, klarer å skrive fandenivoldsk klart og lettlest selv innenfor en vitenskapelig ramme. I denne boka tar han for seg universell utforming og hvordan juryen til dels kom til kort i bedømmingen av konkurransen om Handicaporganisationernes Hus i København. Like dagsaktuell er Leif Östman, som tar for seg bærekraftskriteriene i Aalto-campuskonkurransen og kommer med svært interessante analyser. Michel Geertse presenterer en imponerende mengde data, og viser at det er kulturforskjeller når det gjelder europeiske lands preferanser for bruk av ulike konkurranseformer – en tekst som imidlertid krever at du som leser har klart for deg forskjellen på "architectural competitions" og "design competitions".

Arkitektstanden legger ned enorme mengder gratis timer i konkurranser. Silvia Forlati tar for seg 116 historier om "the competition that changed your life", en fantastisk samling av historier og data om hvordan særlig nyetablerte arkitektkontor gjør den ene utmattende konkurransen etter den andre for å slå igjennom, og dernest hvordan noen av kontorene slukner etter den ene seieren, mens andre klarer å utnytte en seier som springbrett til videre oppdrag.

Boka er for deg som er lei av glansbildene som presenteres i arkitekturtidsskriftene og som ønsker å dykke dypt ned i prosessene bak prosjektene.

Leif D. Houck

Leif D. Houck er førsteamanuensis ved NMBU og partner i SPINN Arkitekter. Han har publisert forskningsartikler knyttet til arkitektkonkurranser, blant annet med fokus på hvordan dagslys og universell utforming bli ivare tatt i byggeprogram og av konkurransejuryen.